

Persbericht 8 oktober 2022

Internationale dag van de palliatieve zorg

Wat is palliatieve zorg?

Als iemand heeft gehoord dat hij of zij niet meer beter wordt, dan kan men palliatieve zorg krijgen. Palliatief betekent: verzachtend. Palliatieve zorg is niet gericht op genezing, maar heeft als doel het leven draaglijker en comfortabeler te maken, door lijden te voorkomen of te verlichten. De zorg kan weken, maanden of jaren duren. Palliatieve zorg wordt vaak verward met zorg in de terminale fase of in de stervensfase, maar palliatieve zorg is breder. Het betreft de fase vanaf het moment dat men hoort dat men niet meer beter wordt. Het gaat hierbij niet alleen om degene die ziek is, maar ook om familie en naasten.

Internationale Dag van de Palliatieve Zorg 8 oktober

De tweede zaterdag van oktober staat jaarlijks in het teken van de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg. Ook in Nederland staan zorginstellingen en andere organisaties daarbij stil. In Friesland richten we met onze Netwerken Palliatieve Zorg onze aandacht dit jaar op het onderwerp: 'proactieve zorgplanning', en willen we gezamenlijk, speciaal op 8 oktober, de bewustwording over dit onderwerp vergroten.

Proactieve zorgplanning

Om goede en passende medische zorg te geven, is het belangrijk tijdig te weten wat iemand wel of juist niet wil aan zorg. Door behandelwensen en -grenzen gezamenlijk te bespreken en vast te leggen, kan hierop worden geanticipeerd. Zo kan de zorg afgestemd worden op persoonlijke wensen, waarden en behoeften. Deze proactieve zorgplanning – of ook wel 'advance care planning' – is van groot belang in stabiele, maar zeker ook in acute situaties. Voor elk individu, ongeacht de mate van kwetsbaarheid door ziekte, beperking of leeftijd.

Proactieve zorgplanning wordt internationaal gedefinieerd als 'de mogelijkheid voor individuen om persoonlijke doelen en voorkeuren voor toekomstige medische behandeling en zorg te bepalen, deze te bespreken met naasten en zorgverleners en deze vast te leggen en zo nodig te herzien' (Rietjens et. al, 2017). Dit tijdig inventariseren van zorgwensen in een situatie die daarom vraagt, wordt bij voorkeur gedaan door de (huis)arts of centrale zorgverlener met wie de patiënt een goede behandelrelatie heeft en die bekend is met de ziektegeschiedenis. Idealiter vindt zo'n gesprek plaats op een rustig moment, vóórdat een mogelijk acute situatie zich voordoet.

Proactieve Zorgplanning op de Friese werkvloer

Met de Netwerken Palliatieve Zorg Fryslân is gekozen voor een het thema: Proactieve zorgplanning op de Friese werkvloer. We maken een vertaalslag van het (abstracte) landelijke kwaliteitskader naar het werk in de dagelijkse praktijk. Wat kun je als zorgprofessional zelf doen? Op welke manier zorg je voor

meer bewustwording bij je collega's? Op welke manier weten de zorgmedewerkers welke zaken van belang kunnen zijn voor patiënten en cliënten? We hebben in Friesland instrumenten ontwikkeld, die we als zorgprofessional direct kunnen inzetten en ook verspreiden onder de collega's. De instrumenten worden sinds januari 2022 als pilot ingezet. Gedurende het komende jaar monitoren we het effect ervan. Kijk op [Pilots Proactieve Zorgplanning op de Friese werkvloer - Netwerk Friesland \(palliaweb.nl\)](https://palliaweb.nl) voor een overzicht van alle opdrachten en de achtergrond van de verschillende pilots.

- o We hebben op 20 januari 2022 een groot digitaal symposium georganiseerd waar de pilots werden geïntroduceerd door vertegenwoordigers van de netwerken;
- o Op 12 mei 2022 presenteerden alle netwerken aan elkaar welke problemen zij in hun regio willen oplossen en welke instrument ze hebben ontwikkeld dat ze daarbij kan helpen; Zie hier het filmpje van de middag: [Impressie Proactieve Zorgplanning op de Friese werkvloer - 12-5-22 - Sneek - YouTube](#)
- o Op 8 oktober is het de Dag van de Palliatieve Zorg. We besteden provinciaal met verschillende Friese zorgaanbieders aandacht aan het thema.

‘De dood uit de pot’

Eén van de instrumenten is De dood uit de Pot. Een laagdrempelige en luchtige manier om te praten over levensvragen en zaken die te maken hebben met de laatste levensfase. Met collega's kunnen tijdens de koffie-/theepauze kaarten worden besproken. Je krijgt een idee van het nadenken over bepaalde levensvragen en zaken die van belang zijn in de laatste levensfase.

Inzetten bij meer dan 300 teams bij zorgaanbieders in Friesland

Veel Friese zorgorganisaties gaan ermee aan de slag en starten rond 8 oktober. Een journalist kan tijdens de week vóór 8 oktober mee kijken en het meedoen aan het gesprek, een interview houden en verwoorden wat het oplevert..

Introductie van het Spel 'De dood uit de pot'.

Waar komt dit spel vandaan?

Vanuit de Netwerken Palliatieve Zorg Fryslân heeft men zich de afgelopen anderhalf jaar gericht op de vraag hoe goed wij onze bewoners/cliënten kennen om in de laatste fase aansluitende zorg te kunnen bieden. Met betrekking tot dit onderwerp bleek er regelmatig een gebrek aan kennis te zijn.

Wat is het doel van het spel?

Dit spel is ontwikkeld voor zorgprofessionals. Het doel is onderling in gesprek te gaan, met als (gewenst en gehoopt) gevolg dat er een opening ontstaat om in gesprek te gaan met onze bewoners/cliënten over de dood. Door jezelf bepaalde dingen af te vragen en door te horen wat collega's hierover vertellen, ontstaan handvatten om dit gesprek ook aan te gaan met een bewoner. De zorgprofessional wordt zich op een speelse manier bewust van het gesprek over de laatste levensfase.

Het motto is: "Als wij op een begrafenis komen, horen wij niets nieuws over onze bewoner/cliënt". Want als we weten wie onze bewoner/cliënt echt is en wat de wensen zijn in de laatste fase, kunnen we beter aansluiten wanneer wij (palliatieve) zorg verlenen.

Het is belangrijk te benoemen dat wanneer men in gesprek is gegaan met een bewoner/cliënt, men de informatie verwerkt in het zorgplan. Alleen zo kan in een latere fase aansluitende zorg worden verleend, ook door andere zorgmedewerkers.

Hoe te spelen?

Dit spel kan worden gespeeld door in teamverband elkaar vragen te stellen over de dood, het leven en alles wat daarbij komt kijken. Je kunt het flexibel gebruiken; je bent niet gebonden aan een bepaald aantal deelnemers of aan tijd. Je bepaalt als team zelf hoe en wanneer het spel wordt gespeeld.

Ideeën hiervoor zijn:

- o Betrek de aandachtsvelders;
- o Tijdens een teamoverleg of verpleegkundigenoverleg (als ingebracht punt, als 15 minuten speeltijd of na elk overleg 1 vraag bespreken);
- o Pak de pot erbij tijdens de koffiepauze. Tips voor gebruik van de kaartjes:
- o Neem de handleiding door (zit in de pot);
- o Het is een spel zonder spelregels, maar spreek van tevoren met elkaar de kaders af;
- o Het staat eenieder vrij een vraag onbeantwoord te laten (dit geldt ook voor bewoners aan wie wij vragen stellen);
- o Gebruik de blanco kaartjes voor vragen die je mist;
- o Respecteer elkaar; er is geen goed of fout.

Evaluatie: We horen aan het eind van 2022 graag wat de ervaring is met het spel en of het beoogde doel op deze manier kan worden behaald. De teams zullen hiervoor een evaluatieformulier ontvangen.